

[Krajská knihovna Karlovy Vary již čtvrtým rokem spolupracuje s veřejnou knihovnou v litevské Ponevěži \[1\]](#)

Autor:

- [KOŽÍŠKOVÁ, Michaela](#) [2], [ŠVEDIENĚ, Virginija](#) [3]

Číslo:

- [2021, ročník 30, číslo 1](#) [4]

Rubrika:

- [Kolektivní členové informují](#) [5]

Klíčová slova:

- [Krajská knihovna Karlovy Vary](#) [6], [Litva](#) [7]

Region:

- [11 Karlovarský region](#) [8]

[Krajskou knihovnu Karlovy Vary](#) [9] oslovila v roce 2017 litevská veřejná knihovna – konkrétně [Krajská veřejná knihovna Gabrielė Petkevičaitė-Bitė v Ponevěži](#) [10] (Panevėžys County Gabrielė Petkevičaitė-Bitė Public Library) – s žádostí o partnerskou spolupráci. Tamní knihovnice zaujaly aktivity karlovarské knihovny zaměřené pro handicapované občany.

Karlovarská krajská knihovna a služby pro handicapované

Krajská knihovna Karlovy Vary nabízí prostřednictvím [Oddělení pro handicapované](#) [11] (od roku 1995) řadu zajímavých služeb a vzdělávacích aktivit. Disponujeme největší zvukovou knihovnou v Karlovarském kraji; čtenáři mohou v současné době využívat cca 5 000 audio titulů zaměřených na nevidomé a slabozraké uživatele. Pro tyto návštěvníky pořádáme pravidelné vzdělávací a kulturní akce. K dispozici máme i kompenzační pomůcky, čtecí lupy, speciální software atd. Knihovna též v minulosti zajistila řadu tlumočených přednášek pro neslyšící. Připravujeme také pravidelné vzdělávací akce pro mentálně postižené.

V rámci Literárního klubu v pobočce Lidická (viz blíže [samostatný článek v č. 1/2020](#) [12]) organizujeme pravidelná setkávání seniorů. Právě oni se pak velmi rádi účastní i dalších kulturních a hudebních akcí i vzdělávacích aktivit, kterých pořádáme cca třicet v měsíci. Oblíbená je především tradiční Univerzita volného času a Virtuální Univerzita třetího věku.

V roce 2009 za své aktivity pro handicapované obdržela Krajská knihovna Karlovy Vary významné mezinárodní ocenění v soutěži [Jodi Awards](#) [13] (soutěž probíhá ve Velké Británii). Na jaře 2011 krajská knihovna získala [prestižní cenu v soutěži Mosty 2010 za aktivní přístup především k neslyšícím občanům](#) [14] (soutěž vyhlašuje Národní rada pro zdravotně postižené).

V červnu 2017 navštívily Krajskou knihovnu Karlovy Vary pracovnice litevské knihovny Toma Apnytė-Kiršlienė a Virginija Švedienė. Účelem jejich návštěvy bylo inspirovat se zkušenostmi karlovarské knihovny v oblasti aktivit se zdravotně postiženými. Litevské knihovnice na oplátku seznámily české

kolegy s litevským systémem veřejných knihoven, jeho aktuálními směry a prioritami, službami i projekty, které tamní knihovny realizují.

[15]

Michaela Kožíšková z karlovarské knihovny s Tomou Apinyte-Kirsliene v karlovarské krajské knihovně

[16]

Jana Kučerová z karlovarské knihovny s litevskou knihovnicí Tomou Apnyte-Kirslie v Karlových Varech

Během návštěvy byla podepsána partnerská smlouva o spolupráci mezi oběma knihovnami. Pro ponevěžskou knihovnu se jednalo o první mezinárodní dohodu o spolupráci podepsanou od roku 1990, kdy Litva znovu získala nezávislost.

Cílem spolupráce je výměna informací v oblasti knihovnictví, organizace společných vzdělávacích akcí k významným událostem v kulturním a společenském životě a šíření informací o kulturních a uměleckých projektech v těchto zemích. Očekává se vzájemné šíření dobrých profesionálních zkušeností prostřednictvím pořádání kulturních akcí a odborných stáží.

Jak litevské knihovnice hodnotí pracovní návštěvu v Karlových Varech?

Toma Apnyte-Kirslie a Virginija Švedienė návštěvu shrnuly následujícími slovy:

Je nesmírně potěšující, že kolegové z karlovarské knihovny laskavě a rádi přijali iniciativu knihovny Gabrielė Petkevičaitė-Bitė, jejímž cílem bylo podepsat dohodu o spolupráci. Zvláštní zmínku si zaslouží upřímná pohostinnost a vstřícnost českých knihovníků. Jejich vřelá pozornost nás doprovázela po celou dobu naší návštěvy, a to nejenom při komunikaci o profesních záležitostech, ale také při poznávání krásného města Karlovy Vary. Během návštěvy v Krajské knihovně Karlovy Vary jsme se seznámily s jednotlivými odděleními krajské knihovny, zejména s činností Oddělení pro handicapované. Pracovníci karlovarské

knihovny nám představili aktivity pro osoby se zdravotním postižením, ukázali nám speciální vybavení a zařízení pro nevidomé a slabozraké, které slouží k usnadnění jejich nelehkého života. Knihovníci z karlovarské knihovny nám také ukázali speciální fond pro děti se specifickými výukovými potřebami – tzv. Lekotéku (hry, hračky a pomůcky). Zúčastnily jsme se jedné z akcí pro zdravotně postižené – čtení knih. Jsme rády, že jsme mohly též prezentovat služby a aktivity naší litevské knihovny pro knihovníky krajské knihovny. Navštívily jsme též pobočku v Lidické ulici, která nabízí pravidelné aktivity pro seniory (Literární klub). Jsme rády, že jsme si mohly též prohlédnout krásné město Karlovy Vary.

Litevské knihovnice Virginija Švedienė a Toma Apynyte-Kirsiene s karlovarskou knihovnicí Táňou Pačíškovou v prostorách pobočky Lidická

[18]

Virginija Švedienė a Toma Apynyte-Kirsiene s pozornostmi z karlovarské knihovny

Česká účast na mezinárodním sympoziu v Litvě

V roce 2018 navštívila projektová manažerka z Krajské knihovny Karlovy Vary Michaela Kožíšková veřejnou knihovnu Gabrielė Petkevičaitė-Bitė v Ponevěži a vystoupila na mezinárodním sympoziu Inovativní vzdělávací postupy v práci knihovníka. Litevským knihovníkům představila služby Krajské knihovny Karlovy Vary pro handicapované uživatele.

Michaela Kožíšková na sympoziu Inovativní vzdělávací postupy v práci knihovníka

[20]

Michaela Kožíšková (vpředu uprostřed) s dalšími účastníky sympozia

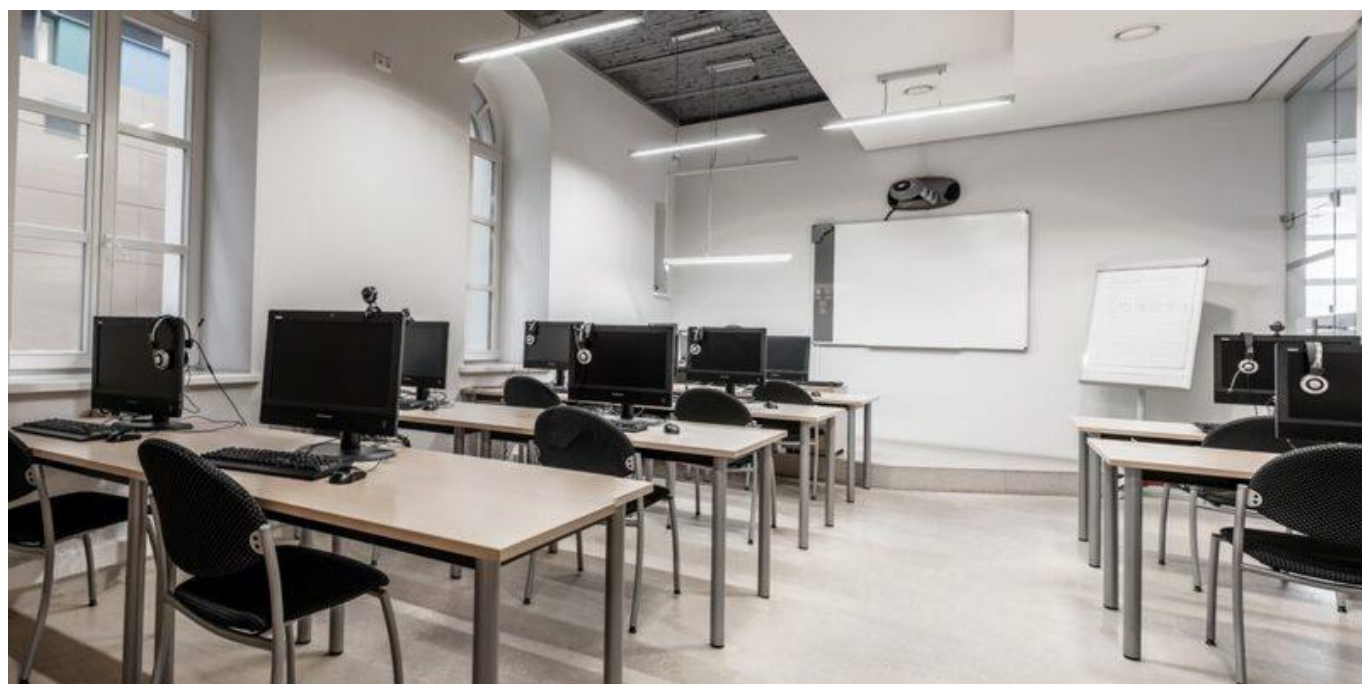

Virginija Švedienė s Michaelou Kožíškovou v ponevěžské knihovně

Ponevěžská knihovna ve zkratce

[Veřejná knihovna Gabrielė Petkevičaitė-Bitė](#) [10] je první státní knihovnou a nejstarší státní kulturní institucí v Ponevěži; byla založena již v roce 1922. Dnes je hlavní knihovnou v severovýchodním regionu Litvy. Knihovna shromáždila největší univerzální sbírku publikací a organizuje různé kulturní a vzdělávací aktivity. Disponuje fondem o velikosti půl milionu dokumentů. Ročně do ní přijde přes půl milionu čtenářů a více než tři sta tisíc virtuálních návštěvníků. Knihovna zaměstnává přes sto pracovníků.

Jednou z hlavních priorit knihovny jsou aktivity zaměřené na digitální gramotnost. Knihovna je moderním inovačním centrem v regionu a poskytuje řadu vzdělávacích programů pro děti a mládež, které mají za cíl zvýšit zájem o knihy, dějiny země atd.

[22]

Pohled do přednáškové místnosti

Pomocí interaktivních her knihovna podněcuje nadšení mladých pro technologie, stimuluje jejich zvědavost a udržuje zájem o knihy a čtení. Realizované inovativní nápady, které využívají technologie, zlepšují životy lidí a podporují celoživotní učení, zlepšují přístup ke službám knihovny pro osoby se zdravotním postižením, podporují pocit veřejného povědomí a zájem o místní historii.

Knihovna vítá návštěvníky novým prostorem pro mladé lidi, kteří hledají útulný koutek, v němž by mohli tvořit, meditovat a učit se. [Zenová zóna](#) [23] je jedinečné místo v knihovně, kde si mohou návštěvníci odpočinout a na chvíli zapomenout na každodenní starosti. Je navržena tak, aby uvolnila mysl návštěvníků knihovny tím, že je obklopí zelenými rostlinami, mořským pískem a tichem.

[24]
Pohled do Zenové zóny

[25]
Vedle Zenové zóny je v knihovně i speciální relaxační prostor

Knihovna jako centrum kultury i vzdělávání

Významné kulturní osobnosti Litvy často nazývají knihovnu hlavním kulturním centrem ve městě – nejen proto, že akce jsou zdarma a vždy mají spoustu návštěvníků. Knihovna vytvořila udržitelné tradice a pod její střechou se konají jedinečné akce a probíhají kulturní projekty.

Od roku 1998 pořádá knihovna celostátní konferenci o studiu dějin knih a knihoven. Knihovna je jednou z nejdůležitějších institucí v Ponevěžském kraji, která chrání, dokumentuje a digitalizuje své dokumentární kulturní dědictví. Přispívá také k rozvoji národního portálu www.epaveldas.lt [26], což je databáze digitálního dědictví litevských knihoven, archivů a muzeí, a podílí se na rozšiřování [evropské digitální knihovny Europeana](http://evropske-digitální-knihovny-europeana) [27].

Knihovna pořádá mezinárodní literární festivaly, výstavy profesionálního umění, vzdělávací konference na téma nových dějin Litvy, festival poezie mladých zpěváků, rozvíjí projekt pro mladé literáty a ilustrátory severovýchodní Litvy.

[28]
Literární festival v knihovně

[29]

[30]
Z vernisáže výstavy

[31]

V knihovně nechybí ani konferenční sál

Ponevadž má legendární osobnost – režiséra [Juozase Miltinise](#) [32], který vytvořil intelektuální a filozofické divadlo. Svou bohatou osobní knihovnu věnoval veřejné knihovně Gabrielė Petkevičaitė-Bitė a v jeho bývalém bytě je dnes jedno z oddělení knihovny – [Středisko pro studium odkazu Juozase Miltinise](#) [33] (Juozas Miltinis Heritage Study Center).

[34]

Michaela Kožíšková s litevskými kolegyněmi Angele a Reginou při návštěvě střediska v roce 2018

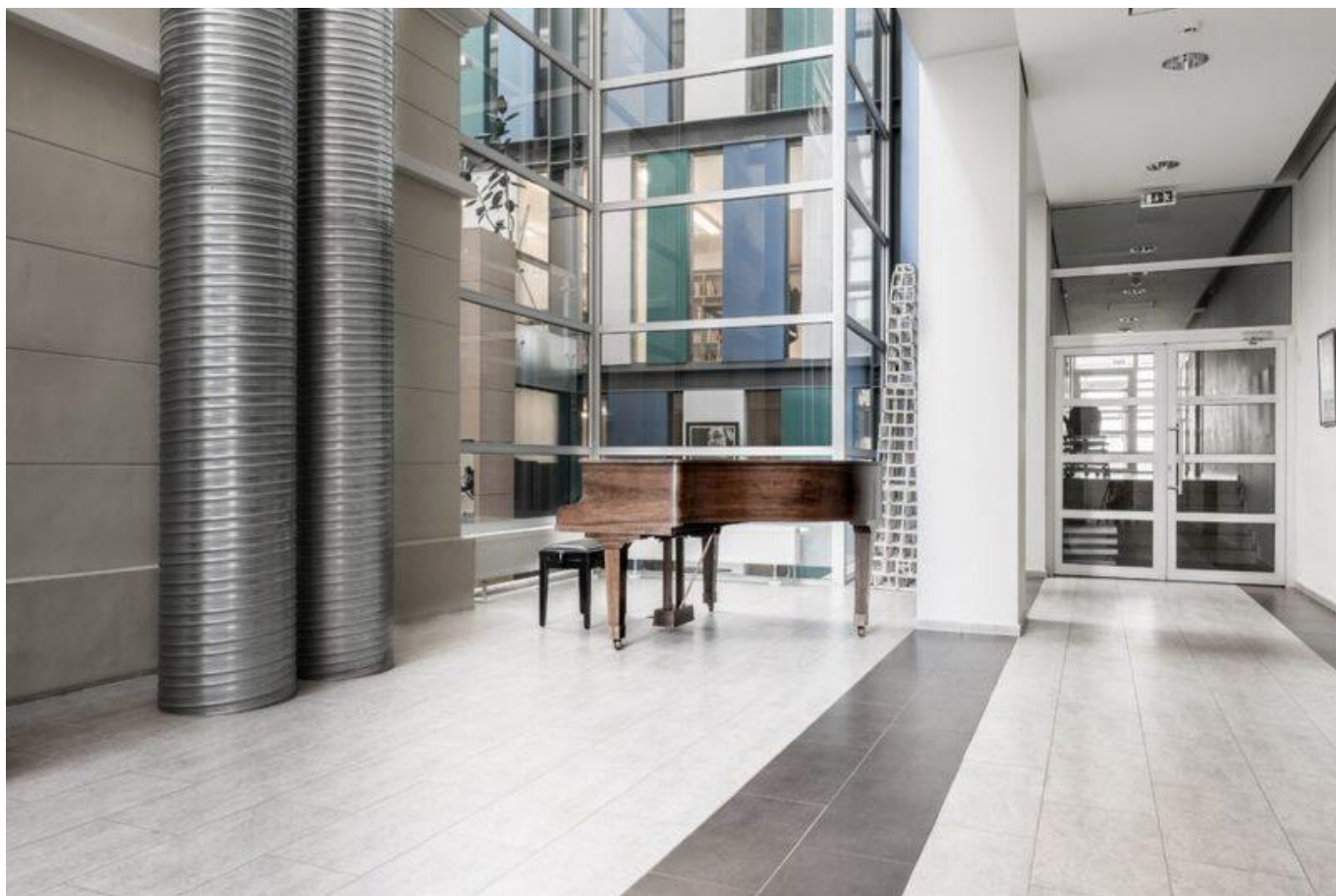
[35]
Součástí střediska je moderní expozice

[36]

Středisko pořádá také různé akce

Veřejná knihovna Gabrielė Petkevičaitė-Bitė si zaslouží být nazývána centrem kultury a umění díky rozmanitosti akcí – od prezentací knih a čtení poezie přes koncerty klasické hudby po moderní taneční představení. Mladí lidé volí setkání s populárními hudebníky; mladí spisovatelé dávají přednost diskusi s vynikajícími osobnostmi veřejného života, světoznámými krajany.

[37]
Konají se tu i koncerty

[38]

Pohled do atrie v knihovně

[39]

V atriu se často konají výstavy výtvarného umění

Knihovna spolupracuje se vzdělávacími institucemi města, nevládními organizacemi, středními školami, velvyslanectvími. Je členem evropského programu spolupráce knihoven [NAPLE Sister Libraries](#) [40] a má „sesterské knihovny“ ve Španělsku, Finsku a Polsku. Profesní vztahy potvrdily také dohody o spolupráci nejen s krajskou knihovnou v Karlových Varech, ale též např. v chorvatském městě Rijeka. V posledních letech se v knihovně úspěšně šíří myšlenka dobrovolnictví. Knihovna se vždy snaží naslouchat potřebám uživatelů knihovny a být otevřená novým nápadům.

Aktivity v době koronavirové

Pandemie koronaviru v Litvě omezila návštěvy kulturních institucí a narušila normální práci knihoven. Knihovna Gabrielé Petkevičaitė-Bitė však flexibilně hledala nová řešení a našla způsoby, jak udržet kontakt se svými návštěvníky. Protože uživatelé knihovny již nějakou dobu vyjadřují potřebu účastnit se akcí alespoň vzdáleně, zaměstnanci knihovny se pustili do realizace online akcí. Celé léto společně s různými litevskými vydavateli a autory budovali virtuální most [Summer Book Fiesta](#) [41]. Diváci pak byli vyzváni, aby sledovali rozhovory s vydavateli a autory v době, která jim vyhovuje, nebo se aktivně účastnili diskusí během živých akcí.

Velmi úspěšný byl projekt Dny literatury a filmu XI. Jeho cílem je seznámit obyvatele Ponevěžského kraje s umělci oceněnými litevskými národními cenami. V roce 2020 byl formát akce zcela nový. Lidé byli pozváni do knihovny, kde sledovali film a hovořili s autory filmů a herci, nebo se mohli doma podívat na záznam.

Oddělení pro šíření regionálního dědictví zve zájemce k návštěvě virtuálních výstav. Vydává dokumenty upozorňující na jedinečná témata Ponevěžského kraje a kulturní realitu různých historických období. Středisko pro studium odkazu Juozase Miltinise vítá návštěvníky v obnoveném domě zakladatele činoherního divadla v Ponevěži a vyzývá je, aby cestovali na různá místa v Ponevěži. Oddělení také pořádá [interaktivní hru](#) [42].

Jednou z priorit knihovny Gabrielé Petkevičaitė-Bitė je vzdělávání dospělých. Proto pro své návštěvníky realizuje řadu vzdělávacích aktivit. Některé z nich se během pandemie přesunuly do virtuálního prostoru.

Velký zájem veřejnosti vzbudil anglický konverzační klub Popovídejme si (Let's Talk), který v době pandemie nabízí skvělou sociální interakci. Návštěvníkům dává příležitost procvičit si konverzační dovednosti v cizím jazyce, poznat nové lidi a smysluplně trávit volný čas.

[43]

Anglický konverzační klub online

Prostřednictvím kulturních aktivit knihovna propojuje různé skupiny obyvatel – kreativní děti a mládež, vzdělané dospělé s vlasteneckým cítěním či seniory, kteří hledají duchovní bezpečí.

Závěrem

Veřejná knihovna Gabrielé Petkevičaitė-Bitė a Krajská knihovna Karlovy Vary pokračují v profesionální spolupráci, sdílení úspěšných zkušeností a inovativních nápadů, informací o událostech české a litevské kultury. Jedním z výsledků spolupráce je i článek [V litevských veřejných knihovnách jsou autisté vítáni](#) [44], který byl publikován v Bulletinu SKIP č. 3/4 (2020).

Fotografie pocházejí z archivu Krajské knihovny Karlovy Vary a z archivu Krajské veřejné knihovny Gabrielé Petkevičaitė-Bitė v Ponevėži.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-1/krajska-knihovna-karlovy-vary-jiz-ctvrtym-rokem>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-1/krajska-knihovna-karlovy-vary-jiz-ctvrtym-rokem>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/koziskova-michaela>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/svediene-virginija>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-1>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/kolektivni-clenove-informuji>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/krajska-knihovna-karlovy-vary>
- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/litva>
- [8] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/regiony/11-karlovarsky-region>
- [9] <https://www.knihovnakv.cz/>

- [10] <https://www.pavb.lt/>
- [11] <https://www.knihovnakv.cz/oddeleni-pro-handicapovane-p66.htm>
- [12] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-1/literarni-klub-senioru-v-krajske-knihovne>
- [13] <http://jodiawards.org.uk/winners/the-regional-library-karlovy-vary-czech-republic/>
- [14] <https://nrzp.cz/2010/04/30/cena-mosty-2010/>
- [15] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova8.jpg>
- [16] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova1.jpg>
- [17] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova12.jpg>
- [18] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova14.jpg>
- [19] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova9.jpg>
- [20] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova7.jpg>
- [21] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova13.jpg>
- [22] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova5.jpg>
- [23] <https://www.pavb.lt/en/services/for-visitors/spaces/zen-zone/>
- [24] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova24.png>
- [25] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova3.jpg>
- [26] <https://www.epaveldas.lt/>
- [27] <https://www.europeana.eu/>
- [28] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova6.jpg>
- [29] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova10.jpg>
- [30] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova11.jpg>
- [31] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova17.jpg>
- [32] https://en.wikipedia.org/wiki/Juozas_Miltinis
- [33] <https://www.pavb.lt/en/services/for-visitors/spaces/juozas-miltinis-heritage-study-center/>
- [34] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova22.jpg>
- [35] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova23.png>
- [36] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova21.jpg>
- [37] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova4.jpg>
- [38] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova16.jpg>
- [39] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova15.jpg>
- [40] <https://www.naplesisterlibraries.org/library/?id=7080>
- [41] <https://www.youtube.com/watch?v=fXBKq0oNOP0&list=PLjgduoJm8B1FzoDnCX8GRxLI3ecl4EXfO>
- [42] <https://paneveziokrastas.pavb.lt/interaktyvus-zaidimai/teatro-zenklai-panevezyje/>
- [43] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/816/koziskova2.jpg>
- [44] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-34/v-litevskych-verejnych-knihovnach-jsou-autiste>